

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2022-03- Nr.
Į 2022-02-03 Nr. 4.6-82-3-484

DĖL LIETUVOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 2, 8, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 35, 46, 51, 52, 55, 57, 58, 82, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 96 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-545 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo NR. XIII-328 2, 29, 31, 34, 37, 39, 48, 49, 63, 66, 68, 90, 94, 99, 101, 102, 114 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 90¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-546 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo NR. VIII-2032 9 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo](#), [Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų ūkio ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 pakeitimo įstatymo projektus](#) (toliau kartu – projektai), teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

Dėl Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-1):

1. Projekto-1 aiškinamajame rašte nurodyta, kad Projektu-1 siūloma nustatyti pareigą suteikiančiajai institucijai pasibaigus koncesijos suteikimui pavišinti visus koncesijos suteikimo metu sprendimų priėmimo dalyvavusius asmenis (vardus, pavardes, kontaktinę informaciją). Pirma, siūlytina detaliau pagrįsti siūlomo reguliavimo būtinumą Projekto-1 aiškinamajame rašte. Antra, siūlytina tikslinti Projekto-1 9 straipsniu keičiamo Koncesijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 2 punktą, atskleidžiant, kokia būtent kontaktinė informacija apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis turės būti teikiama šio įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytoje ataskaitoje. Kartu primintina, kad tvarkant, įskaitant ir viešai skelbiant asmens duomenis turėtų būti laikomasi Reglamento (ES) 2016/679 nuostatų ir konstitucinių principų, skirtų asmenų teisių ir laisvių ribojimo reguliavimui (tai turi būti daroma įstatymu, ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo). Remiantis Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 3 dalimi, taip pat Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos išaiškinimu, laikantis aukščiau nurodytos Konstitucinio Teismo suformuotos praktikos, įstatyme, kuriame numatoma

prievolė viešai skelbti asmens duomenis, turėtų būti nustatyti bent asmens duomenų viešo skelbimo tikslas, kokie konkrečiai asmens duomenys yra skelbiami bei kokį laikotarpį yra viešinami¹. Siūlytume įvertinti Projekto-1 ir Koncesijų įstatymo 67 straipsnio nuostatas šiuo aspektu, taip pat siūlytume įvertinti, ar siūlomais pakeitimais siekiamų tikslų negalima pasiekti viešai neskelbiant asmens duomenų. Jeigu būtų nuspręsta atsisakyti siekio viešinti asmens duomenis, siūlytina tikslinti Koncesijų įstatymo 67 straipsnio 3 dalį, aiškiai numatant, kad asmens duomenys neturi būti viešinami. Pastaba taikytina ir kitų kartu teikiamų projektų analogiškomis nuostatomis.

2. Siūlytina įvertinti, ar įstatymo įgyvendinimo priežiūros vykdymo tvarkos tvirtinimas neturėtų būti nurodytas Koncesijų įstatymo 66 straipsnio 1 dalyje (vietoj siūlymo papildyti 66 straipsnio 3 dalį 11 punktu). Jei toks teisės aktas (įstatymo įgyvendinimo priežiūros vykdymo tvarka) yra būtinas, turėtų būti nustatoma pareiga, bet ne dispozityvi teisė Viešųjų pirkimų tarnybai tvirtinti tokį teisės aktą. Pastaba taikytina ir kitų kartu teikiamų projektų analogiškomis nuostatomis.

3. Siūlytina patikslinti Projekto-1 26 straipsniu keičiamo Koncesijų įstatymo 60 straipsnio 8 dalies formuluotę „pažeistų teisėtus konkretaus *tiekėjo* komercinius interesus arba turėtų neigiamą poveikį *tiekėjų* konkurencijai“, kadangi formuluotė „*tiekėjai*“ Koncesijų įstatyme nėra vartojama.

4. Nėra aiški Projekto-1 31 straipsniu keičiamo Koncesijų įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 1 punkte vartojama formuluotė „ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po koncesijos suteikimo *procedūros*“ (nėra aiškus nurodyto termino atskaitos momentas). Galbūt turėta omenyje „ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po koncesijos suteikimo *procedūros pabaigos*“.

Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-2):

5. Projekto-2 21 str. 2 d. siūloma nustatyti, kad supaprastintų pirkimų atveju *mokslinių darbų* ekspertinio vertinimo paslaugas būtų galima įsigyti neskelbiamų derybų būdu, o projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad siekiama supaprastinti pirkimus, kuriuose įsigyjamose *studentų baigiamųjų darbų* ekspertinio vertinimo paslaugos. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos terminų banke pateikta tokia teiktino termino *mokslinis darbas* apibrėžtis: „mokslininko veikla“. Atsižvelgiant į tai, siūlome įvertinti, ar nereikėtų siūlomos nuostatos tikslinti.

6. Siūlytina patikslinti Projekto-2 21 str. 4 dalyje (Viešųjų pirkimų įstatymo 71 str. 6 dalies 13 punktas) vartojamas formuluotes atsižvelgiant į Sporto įstatymo 2 str. 6 ir 15 dalyse apibrėžtas sąvokas.

7. Viešųjų pirkimų įstatymo 72 str. 3 d., *inter alia*, nustatyta, kad perkančioji organizacija nepradeda derybų su tiekėju, jeigu pateikta informacija sudaro pagrindą spręsti, kad tiekėjas *per pastaruosius 3 metus* yra padaręs rimtą profesinį pažeidimą ir dėl to yra pagrindas abejoti šio tiekėjo sąžiningumu. Projekto-2 22 str. siūloma atsisakyti 3 metų termino. Siūlytume įvertinti ar, siekiant aiškumo (tam, kad nebūtų traktuojama, kad perkančioji organizacija gali nepradėti derybų neatsižvelgiant į tai, kada yra padarytas rimtas profesinis pažeidimas), nebūtų tikslinga aptariamą nuostatą susieti su Viešųjų pirkimų įstatymo 46 straipsnio 4 dalies 7 punkte ir 6 dalies 3 punkte nustatytais terminais. Taip pat siūlytume aptariamus keitimus paaiškinti aiškinamajame rašte.

8. Projektų aiškinamajame rašte nepateikta informacijos dėl šiais įstatymų projektais siūlomų įstatymų keitimų: Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 2, 8, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 35, 46, 51, 52, 55, 57, 58, 82, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 96 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV- 545 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 ir 4

¹ https://vdai.lrv.lt/uploads/vdai/documents/files/Rekomend_teises_aktu_projektams_2018.pdf

straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 2, 29, 31, 34, 37, 39, 48, 49, 63, 66, 68, 90, 94, 99, 101, 102, 114 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 90¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-546 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 pakeitimo įstatymo projektų.

9. Techninio pobūdžio ir redakcinės pastabos perduotos projektų rengėjams darbo tvarka.

Dėl atitikties ES teisei

10. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas-3) 17 straipsniu keičiamo 34 straipsnio 2 dalyje nustatoma, kad perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose gali nustatyti, kad paraiška ar pasiūlymas atmetami, jeigu <...> 4) yra įrodymų (įskaitant atvejus, kai šie įrodymai susiję su tiekėjo struktūra (valdymu, akcininkais) ar jo tiekiamų prekių, įrangos ypatybėmis), patvirtinančių, kad tiekėjas nėra patikimas ar kelia grėsmę nacionaliniam ar kitos valstybės narės saugumui. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (toliau - Direktyva 2009/81/EB) 39 straipsnio 2 dalies e punktas, numato plačią valstybės narės diskreciją remtis bet kokiais įrodymais dėl ūkio subjekto nepatikimumo. Vis dėlto, šiame punkte tiesiogiai nėra įvardintas teisinis pagrindas neleisti ūkio subjektui dalyvauti pirkime dėl grėsmės kitos valstybės narės saugumui. Nors savo esme grėsmė kitos valstybės narės saugumui gali būti tinkamas pagrindas laikyti ūkio subjektą nepatikimu, manytina, kad būtina atlikti tokios grėsmės vertinimą Lietuvoje vykdomam viešajam pirkimui. Todėl siūlome atsisakyti tiesioginės nuorodos į kitos valstybės narės saugumą, nors neabejotinai kitos valstybės narės saugumo pažeidimas yra svarbus ir vertintinas faktorius dėl ūkio subjekto patikimumo.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

I 2022-02-03 Nr. 3-484

El. p.: kanc@eimin.lt
Dovile.Sacikauske@eimin.lt
Laura.Baneviciute@eimin.lt

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) susipažino su Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 2, 8, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 35, 46, 51, 52, 55, 57, 58, 82, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 96 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-545 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo NR. XIII-328 2, 29, 31, 34, 37, 39, 48, 49, 63, 66, 68, 90, 94, 99, 101, 102, 114 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 90¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-546 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo NR. VIII-2032 9 ir 9¹ straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 pakeitimo įstatymo projektais ir teikia jiems šias pastabas bei pasiūlymus:

Pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymo projektui (toliau - VPĮ projektas):

1. VPĮ projekto 6 straipsnio, kuriuo keičiamas Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 21 straipsnis.

Siekiant išvengti asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimo bei mažinti administracinę naštą, siūlome tikslinti VPĮ 21 straipsnio 2 dalies 2 punktą nustatant, kad VPĮ 96 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytoje ataskaitoje pateikiama informacija tik apie tuos asmenis, kurių atžvilgiu yra nustatytas interesų konfliktas.

2. VPĮ projekto 7 straipsnis, kuriuo keičiamas VPĮ 28 straipsnis.

Atkreipiamė dėmesį į tai, kad Direktyva 2014/24/ES, ypač jos preambulė, nedviprasmiškai nurodo, jog viešieji pirkimai turėtų būti *pritaikyti* mažų ir vidutinių įmonių (MVI) poreikiams, o perkančiosios organizacijos turėtų būti *skatinamos* skaidyti stambias sutartis į dalis. Vertinant 28 straipsnio pakeitimą, pastebime, kad siūlomos nuostatos leidžia perkančiosioms organizacijoms visus pirkimus atlikti, jų neišskaidant į dalis dėl praktiškai bet kokios priežasties. Pažymėtina, kad straipsnio 2 dalyje nurodomas pagrindimas nėra siejamas net su straipsnio 1 dalyje minima tiekėjų konkurencija. Taigi, pirkimo objekto neskaidymą į dalis perkančioji organizacija gali grįsti itin formaliomis priežastimis, pavyzdžiui, tokiomis kaip sutarčių administravimo patogumas, kurios

dažnu atveju Lietuvos teismų praktikoje vertinamos, kaip nepagrįstos¹. Be to, jei pagrindimas net ir būtų siejamas su konkurencija, direktyvos prasme, skaidymas į dalis yra nukreiptas ne šiaip į konkurencijos didinimą, kaip tokį, o į MVĮ prioretizavimą. Apskritai 1 straipsnio dalyje vartojama lingvistinė konstrukcija „ar tikslinga pirkimą atlikti, skaidant“, nors ir iš dalies atkartoja Direktyvos lietuvišką tekstą, tačiau lyg nusako, kad pagrindinė taisyklė yra pirkimą atlikti, jo neskaidant į dalis. Nuostata turi aiškiai apibrėžti pagrindinę taisyklę, pavyzdžiui: „Perkančioji organizacija, siekdama didinti tiekėjų konkurenciją, turi svarstyti pirkimo objekto skaidymą į dalis <...>“.

Svarstant Direktyvoje ir pakeisto straipsnio 2 dalyje nurodyto reikalavimo išviešinti pagrindimą dėl pirkimo objekto neskaidymo tikslą, manytina, kad toks reikalavimas siejamas su galimybe tiekėjui jį užginčyti. Tačiau įstatyme niekaip neapibrėžiant pačio pagrindimo turinio ir jo rimtumo, tiekėjams tampa itin sunku ginčyti perkančiosios organizacijos pagrindimą: perkančioji organizacija, įvertinusi skaidymo tikslingumą ir neskaidymo priežastį nurodydama pirkimo dokumentuose, faktiškai išpildo įstatymo reikalavimą, tad nelieka net ginčo objekto. Siūlome, visgi bent nurodyti, į ką turėtų atsižvelgti perkančioji organizacija, svarstydamą pirkimo objekto skaidymą į dalis. Pavyzdžiui, „Svarstydamą pirkimo objekto skaidymą į dalis perkančioji organizacija, turi atsižvelgti į mažų ir vidutinių įmonių galimybes dalyvauti pirkime ir įvykdyti atitinkamą sutartį“. Tokia norma nebūtinai reikėtų, kad visas pirkimo objektas būtų pritaikytas MVĮ, tačiau joms būtų pritaikyta bent kažkokia jo dalis. Šiame kontekste pažymėtina, kad Direktyvoje netgi nurodomos galimos priežastys, dėl kurių pirkimo objektas galėtų būti neskaidomas į dalis, ir vertinant nurodytas priežastis, aiškiai matyti, kad perkančiosios organizacijos sprendimas neturėtų būti siejamas su formaliomis priežastimis, patogumu, kiek padidėjusia administracine našta ir t.t.

Taip pat yra neaiški pakeisto straipsnio 3 dalis, nes 2 dalyje nurodoma, kad reikalavimas taikomas tik tarptautiniams pirkimams, ir nėra aišku, kodėl 3 dalyje vėl minima tarptautinė vertė.

3. VPĮ projekto 8 straipsnis, kuriuo keičiamas VPĮ 29 straipsnis.

Siūlomos papildyti 29 straipsnį 4 dalies 1 punkto nuostatos formaliai nereikalauja, kad nenumatytos aplinkybės būtų susijusios su pačiu pirkimu. Nors aplinkybių ryšys su pirkimu yra akivaizdus, visgi reikalavimas suformuluotas taip, kad perkančiajai organizacijai susidūrus su bet kokiomis nenumatytomis aplinkybėmis, ji lyg gali nutraukti bet kokią vykdomą pirkimą.

Ne visai yra aišku, kokie objektyvūs duomenys turimi omenyje 4 dalies 2 punkte, ir ar apskritai nepakankamas konkurencijos užtikrinimas nėra tapatus 29 straipsnio 3 dalyje aprašytai situacijai, kai pažeidžiami principai. Siekiant užtikrinti minimos normos aiškumą ir tikslumą bei minimalizuoti dėl šios normos neaiškumo kylančių ginčus, siūlome tikslinti šią normą arba jos apskritai atsisakyti.

4. VPĮ projekto 10 straipsnis, kuriuo keičiamas VPĮ 35 straipsnis.

Siūlome VPĮ 35 straipsnio 2 dalies 12 punkte palikti nuorodą, kad reikalavimus ir kriterijus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos arba duoti nuorodą į VPĮ 17 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktus, siekiant aiškiai nurodyti pirkimo vykdytojui, kad energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos, **socialiniai** reikalavimai keliama Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, o ne visų vykdomų pirkimų atvejais.

5. VPĮ projekto 11 straipsnis, kuriuo keičiamas VPĮ 36 straipsnis.

Siūlytume siūlomus 36 straipsnio 6 dalies reikalavimus atskirti į dvi dalis, viena iš kurių reglamentuotų išimtinai perkančiosios organizacijos teisę paaiškinti pirkimo dokumentus savo

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017-07-12 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-322-916/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018-09-04 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-319-969/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018-12-21 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-508-248/2018.

iniciatyva ir pareigą pratęsti terminą, o kita - draudimą tarptautinių pirkimų atveju keisti esmines sąlygas.

6. VPI projekto 19 straipsnis, kuriuo keičiamas 58 straipsnis.

Siūlome 58 straipsnio 3 dalyje numatyti pareigą perkančiosios organizacijos informuoti tiekėjus apie atidėjimo termino sustabdymą dėl tiekėjo prašymo pateikti laimėjusį pasiūlymą. Tai padės išvengti nesusipratimų ir nereikalingų susirašinėjimo tais atvejais, kai tiekėjas negaus sutarties pasirašymui praėjus atidėjimo terminui.

7. VPI projekto 26 straipsnis, kuriuo keičiamas 86 straipsnis.

Siūlome tikslinti 86 straipsnio 1 dalį ir papildyti, kad rašytinė sutartis laikoma sudaryta ne tik kai sutarties šalys ją pasirašo. Sutarčių sudarymą pakankamai rodančiais šalių veiksmais reikėtų laikyti ir automatizuotą sutarčių sudarymą, naudojant elektroninės informacijos apsikeitimo priemones, neatsižvelgiant į tai, kad VPI projekto 27 straipsniu siūloma papildyti VPI 87 straipsnį nauja 4 dalimi, kurioje būtų nustatyta galimybė netaikyti minėto straipsnio reikalavimų raštu sudaromai sutarčiai, kurios vertė yra mažesnė kaip 15 000 Eur (be pridėtinės vertės mokesčio). Praktinių problemų dažnai kyla tuomet, kai perkančiosios organizacijos pirkimus atlieka VPI 71 straipsnio 6 dalyje numatytais atvejais, o sudaromos sutarties vertė daugiau kaip 15 000 Eur (be pridėtinės vertės mokesčio). Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.73 str. 2 d. ir 6.192 str. numatyta, kad sudaromų sutarčių elektroninė forma prilyginama rašytinei formai, jeigu užtikrinama elektroninio pranešimo apsauga ir galima identifikuoti jį siuntusios šalies parašą. *KEISTA: 2021 06 17 įstatymu Nr. XIV-421 (nuo 2022 01 01)*. Sutarčių sudarymui naudojant elektronines priemones, taikomos ne tik CK normos, reglamentuojančios sutarčių sudarymą, bet ir Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo normos, išskyrus atvejus, kai pagal šį įstatymą jo normos netaikomos atskiroms sutarčių rūšims. Informacinės visuomenės paslaugų įstatymas skirtas įgyvendinti 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva). Sutarčių sudarymo elektroninėmis priemonėmis ypatumai reglamentuojami Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo 9-11 straipsniuose. Kiti šaltiniai, susiję su sutarčių sudarymo elektronine forma harmonizavimu, pvz., 1996 m. Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos priimtas Modelinis elektroninės komercijos įstatymas (soft law šaltinis), kurio pagrindu 2005 m. buvo priimta Jungtinių Tautų Konvencija dėl elektroninių pranešimų naudojimo tarptautinėse sutartyse (angl. - *UN Convention on the Use of Electronics Communications in International Contracts*). Atitinkamomis nuostatomis 2004 m. buvo papildyti ir UNIDROIT Tarptautinių komercinių sutarčių principai. Visuose šiuose dokumentuose yra išreikštas principas – negalima neigti sutarties ar elektroninio pranešimo teisinės galios ar neleisti priverstinai įgyvendinti įsipareigojimų vien dėl to, kad jie yra elektroninės formos. VPI taip pat turėtų būti pripažįstama elektroninių technologijų įtaka sutarčių sudarymo procesui.

Taip pat siūlome patikslinti 26 straipsnio 2 dalies 2 sakinį: „Toku atveju arba jeigu tiekėjas **iki perkančiosios organizacijos nurodyto termino** nepateikia <...>“. Be šio patikslinimo nėra aišku, ar perkančioji organizacija gali reikalauti pateikti užtikrinimą iki nustatyto termino.

8. VPI projekto 33 straipsnis, kuriuo keičiamas 101 straipsnis.

Siūlomame 101 straipsnio 3 dalies pakeitime panaikinamas reikalavimas pateikti pretenziją tam tikru būdu. Manome, kad visgi tikslinga būtų papildomai nurodyti, kad pretenzija turi būti pateikiama raštu.

9. VPI projekto 34 straipsnis, kuriuo VPI papildomas nauju 108 straipsniu.

Manome, kad 108 straipsnis įneša itin daug neaiškumų. Visu pirma, nėra aišku, ar ir kaip perkančiajai organizacijai vertinti žalą Konkurencijos tarybai nustačius pažeidimą tebevykdomame pirkime, jei sutartis dar nėra sudaryta. Jeigu šiame straipsnyje kalbama išimtinai tik apie sutarties vykdymo metu nustatytus pažeidimus, būtų tikslinga atitinkamai patikslinti šį straipsnį, pavyzdžiui, 1 dalį pradedant žodžiais „Jeigu pirkimo sutarties vykdymo metu paaiškėjo, kad Konkurencijos taryba nustatė, kad tiekėjas...“. Antra, kadangi tiekėjas gali įrodinėti žalos dydį, arba įrodyti, kad jos išvis nėra, keistai skamba perkančiosios organizacijos prievolė kreiptis į teismą, nes tiekėjui įrodžius, kad žala nepadaryta, gausis, kad perkančioji organizacija pralaimės bylą ir be kitų išlaidų privalės atlyginti bylinėjimosi išlaidas. Pavyzdžiui, situacija, kai perkančioji organizacija sudarė preliminarįją sutartį su keliais tiekėjais, ir tiekėjas dėl kurio nustatytas konkurencijos pažeidimas jos net nevykdė, kelia labai didelių klausimų dėl potencialios bylos baigties. Trečia, šis straipsnis iš esmės atima iš tiekėjo galimybę apsisvalyti, ir pavyzdžiui, savanoriškai atlyginti apmokėti žalą, nes žala visų pirma, yra preziumuojama, o antra, žala visą laiką išieškoma per teismą, nes perkančioji organizacija yra priversta kreiptis į teismą. Tokia situacija galimai prieštarauja Direktyvos normoms dėl apsisvalymo. Galiausiai, norėtume pastebėti, kad šis straipsnis yra pernelyg griežtas ir visas perkančiąsias organizacijas, neatsižvelgiant į jų kompetenciją, administracinius išteklius įpareigoja ginti viešąjį interesą, kurį turėtų ginti pati Konkurencijos taryba ir/ar prokuratūra. Manome, kad viešojo intereso gynimui šioje srityje reikalinga atitinkama specifinė kompetencija, ir valstybė, siekdama efektyviai panaudoti viešuosius finansus ginant viešąjį interesą šioje srityje, šią funkciją turėtų priskirti ne kiekvienai perkančiajai organizacijai, o vienai iš kompetentingų ir šioje srityje besispecializuojančių institucijų, pvz. Konkurencijos tarybai

10. VPĮ 46, 52 straipsniai (CPVA siūlomas pakeitimas).

Siūlome VPĮ lygmenyje nustatyti reikalavimus, kuomet perkančioji organizacija turi įtraukti tiekėją į melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą. Netgi atsižvelgiant į teismų praktiką, šiuo metu nėra aišku, kaip perkančioji organizacija turi elgtis, kai galimas pirkimo laimėtojas perkančiosios organizacijos prašymu nepateikia pašalinimo pagrindų nebuvimą patvirtinančių dokumentų ar kvalifikaciją įrodančių dokumentų, kai apskritai nereaguoja į prašymą, ar nepateikia dokumentų dalies ir kitose panašiose situacijose.

11. VPĮ projekto 19 straipsnis, kuriuo keičiamas VPĮ 58 straipsnis.

Siekiant tikslumo ir aiškumo, siūlome VPĮ 58 straipsnio pakeitimą išdėstyti taip:

„58 straipsnis. Informavimas apie pirkimo procedūros rezultatus

„1.

<...> Šioje dalyje nurodytų reikalavimų gali būti nesilaikoma, kai:

1) supaprastinto pirkimo ar šio įstatymo 2 priede nurodytų socialinių ir kitų specialiųjų paslaugų pirkimų atveju pirkimo sutartis, kurios numatoma vertė neviršija 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų) (be pridėtinės vertės mokesčio), sudaroma preliminariosios sutarties pagrindu (pagal šiuo metu esančią formuluotę nėra aišku, kurio šioje dalyje nurodyto reikalavimo gali būti nesilaikoma: ar dėl informavimo apie sprendimus, nurodytus šios dalies pirmame sakinyje; ar dėl reikalavimo nurodyti priežastis nesudarant sutarties, pradėti pirkimą ar DPS iš naujo, nurodyto šios dalies antrajame sakinyje);

2) kai pasiūlymas pateikiamas žodžiu ar pirkimo sutartis sudaroma žodžiu.

12. VPĮ projekto 28 straipsnis, kuriuo keičiamas VPĮ 92 straipsnis.

Kelia abejonių siūlomas VPĮ 92 straipsnio 3 dalies pakeitimas, kuriuo norima nustatyti Viešųjų pirkimų tarnybos priimto sprendimo viršenybę prieš kitų įgaliotų institucijų sprendimus. Atkreiptinas dėmesys, kad siūloma nuostata galimai neatitinka Viešojo administravimo įstatyme bei Europos Sąjungos struktūrinės paramos administravimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų sprendimų priėmimo nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimų teisinių pagrindų. Europos Sąjungos struktūrinės paramos administravimą, įskaitant ir pirkimų bei išlaidų tinkamumo

patikrinimą, reglamentuoja Europos Sąjungos reglamentai bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų priimti norminiai teisės aktai. Todėl viešojo administravimo subjektai, kurie yra įgalioti administruoti ir prižiūrėti, kaip yra naudojamos Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšos, tikrindami paramos gavėjų atliekamų viešųjų pirkimų dokumentus vertina ne tik jų atitikimą VPI, bet ir Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių atskiras veiklos sritis ir struktūrinės paramos administravimą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome atsisakyti VPI 92 straipsnio 3 dalies papildymo dviem paskutiniais sakiniais. Kartu atkreipiame dėmesį į tai, kad siūlomas VPI 92 straipsnio pakeitimas, CPVA nuomone, negali išspręsti Įstatymo pakeitimo projekto aiškinamajame rašte nurodytų problemų, kurių sprendimui šis pakeitimas siūlomas. Viešųjų pirkimų tarnybos sprendimo pirmenybė nėra taikoma Valstybės kontrolei. Tuo tarpu praktika rodo, kad dažniausias nuomonių išsiskyrimas yra tarp Valstybės kontrolės ir kitų pirkimus tikrinančių institucijų.

Be to, Viešųjų pirkimų tarnybos sprendimo pirmenybės įtvirtinimas Įstatyme iš esmės įteisina ikiteisminę kitų institucijų sprendimų apskundimo tvarką, kuomet kiekvienas projekto vykdytojas, gavęs administruojančios institucijos išvadą dėl Viešųjų pirkimų Įstatymo pažeidimo, yra suinteresuotas kreiptis į Viešųjų pirkimų tarnybą. Todėl siūlomas Įstatymo pakeitimas tik sukurs papildomą naštą viešiesiems finansams. Manome, kad esamas problemas reikėtų spręsti pirmiausia užtikrinant, kad to paties pirkimo nevertintų skirtingos viešojo administravimo institucijos, pvz. jei pirkimo vertinimą atliko CPVA, jo neturėtų vertinti Viešųjų pirkimų tarnyba ir atvirkščiai. Antra, būtinas efektyvus nuolatinis bendradarbiavimas tarp viešuosius pirkimus tikrinančių institucijų ir trečia, būtini aiškūs ir savalaikiai Viešųjų pirkimų tarnybos išaiškinimai problemineis klausimais, kuriais privalėtų vadovautis visos perkančiosios organizacijos ir pirkimus tikrinančios institucijos.

Kartu manome, kad Viešųjų pirkimų tarnybos sprendimų pirmenybė galėtų būti numatyta Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programoje bei kitose analogiškose programose, kurios nėra finansuojamos ES ar kitų valstybių, finansinių institucijų paramos lėšomis (atsižvelgiant į tai, kad nacionalinėse programose Lietuva nėra saistoma ES, kitų valstybių ar finansinių institucijų reikalavimų).

13. VPI projektą siūlome papildyti VPI 35 straipsnio 5 dalies keitimu.

VPI 35 str. 5 dalį siūlome formuluoti taip: „**5. Pirkimo dokumentai rengiami lietuvių kalba. Papildomai pirkimo dokumentai gali būti rengiami ir kitomis kalbomis. Reikalavimas pirkimo dokumentus rengti lietuvių kalba nėra taikomas, kai vykdomas tarptautinių donorų lėšomis finansuojamas pirkimas ir pirkimo objektas yra skirtas užsienio šalies institucijai.**“

Šį siūlymą grindžiame tuo, kad tuo atveju, jei pirkimas nėra finansuojamas Lietuvos biudžeto lėšomis, į kurias patenka ir Lietuvai skiriama Europos Sąjungos finansinė parama ir pirkimo objektas yra skirtas užsienio šaliai, techninė specifikacija paprastai yra rengiama šalies – paramos gavėjos valstybine kalba. Vadovaujantis pirkimą finansuojančių tarptautinių donorų reikalavimais, vėliau ji verčiama į anglų kalbą. Siekiant užtikrinti dabar galiojančio Viešųjų pirkimų Įstatymo reikalavimo laikymąsi, techninė specifikacija iš anglų kalbos yra verčiama į lietuvių kalbą, pirkimo dokumentuose numatant, kad esant netikslumams, prieštaravimams tarp dokumento anglų ir lietuvių kalba, pirmenybė teikiama anglų kalbai. Techninės specifikacijos turėjimas trimis kalbomis sukuria ne tik didelę dviprasmybių tikimybę, bet ir didžiulę administracinę naštą; pareikalauja daug laiko (vertimams, jų peržiūrai, redagavimui), dėl ko nusikelia pirkimų paskelbimas ir atitinkamai vėliau pasiekiamas pirkimų rezultatas. Be to, techninės specifikacijos vertimas į lietuvių kalbą tampa tik formaliu Įstatymo reikalavimų vykdymu, nes tiekėjai, siekdami geriau suprasti perkamą objektą, visuomet skaito techninę specifikaciją anglų kalba ir būtent pagal ją rengia pasiūlymus. Atsižvelgiant į donorų reikalavimus, pirkimo dokumentai visuomet yra rengiami anglų kalba. Pasiūlymai taip pat paprastai yra pateikiami anglų kalba. Pirkimų, skirtų užsienio šalių institucijoms vykdymas, yra viena iš vystomojo bendradarbiavimo sričių. Vystomasis bendradarbiavimas yra viena iš Lietuvai aktualių užsienio politikos sričių. Manome, kad siekiant užtikrinti, jog ateityje mūsų šalis galėtų būtų konkurencinga šioje srityje ir Lietuvos institucijos būtų pasirenkamos kaip institucijos, pajėgios

efektyviai įvykdyti pirkimus užsienio šalims, reikėtų mūsų Viešųjų pirkimų įstatymą labiau pritaikyti pirkimams, skirtiems užsienio šalims. Prievolės pirkimų dokumentus rengti lietuvių kalba atsisakymas galėtų būti viena iš priemonių, leidžiančių efektyviau ir greičiau atlikti šiuos pirkimus.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Valstybinės kalbos įstatymas nereglamentuoja pirkimo dokumentų rengimo kalbos. Todėl siūlomas pakeitimas šiam įstatymui neprieštaruja.

Pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo pakeitimo projektui:

17 straipsnis. 68 straipsnio pakeitimas

Šį straipsnį koreguoti analogiškai kaip VPĮ 58 straipsnį (pagal CPVA 10 pastabą).

Pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo (Įstatymas) pakeitimo projektui:

CPVA nesutinka su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (EIMIN) teikiamame Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo pakeitimo projekte (KPPPI) numatytais pakeitimais, kuriais siekiama eliminuoti Kelių priežiūros ir plėtros programoje (KPPP) CPVA atliekamas funkcijas, susijusias su viešaisiais pirkimais.

Atkreiptina, kad šiuo klausimu CPVA 2021 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. 2021/2-7355 (pridedama prie šios Išvados), teiktu Lietuvos Respublikos vyriausybei, EIMIN bei kitoms ministerijoms, įvardino esminius motyvus, siekiant pagrįsti KPPP programoje CPVA atliekamų Įstatymu priskirtų funkcijų viešųjų pirkimų srityje tikslingumą bei efektyvumą. Be minėtame rašte įvardintų, teikiame papildomus argumentus, kuriais grindžiame poreikį atsisakyti KPPPI projekte įtvirtintų siūlomų pataisų:

1) Visų pirma, CPVA atliekamos KPPP funkcijos yra glaudžiai susijusios ir išlaidų tinkamumo vertinimo prasme – nuosekliai apimančios viešųjų pirkimų procesą nuo pasirengimo pirkimo vykdymui iki sutarties įvykdymo etapo, o kai kuriais atvejais apimant ir posutartinį laikotarpį (pavyzdžiui, tikrinant, ar tinkamai vykdoma garantinė priežiūra ar kiti posutartiniai įsipareigojimai, ypač kiek tai susiję su nustatytais ekonominio naudingumo kriterijais). Tinkamą pirkimų priežiūrą galima užtikrinti tik tuo atveju, kai pirkimo procesas yra vertinamas kompleksiniu požiūriu, užtikrinant tinkamą dėmesį bei išsiginimą kiekvienam pirkimo proceso etapui. CPVA, atlikdama jai pavestą išlaidų tinkamumo vertinimo funkciją, vadovaudamasi teisės aktais nustatyta tvarka, išankstinei priežiūrai atsirenka „rizikingiausius“ pirkimus ir deda maksimalias pastangas, kad rengiami pirkimo dokumentai, atliekamos pirkimo procedūros bei sutarties vykdymas ne tik užtikrintų atitiktį teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, tačiau be to būtų siekiama ir aukštesnių tikslų: skatinama tiekėjų konkurencija, siekiama gauti aukštesnės kokybės pirkimo rezultatą, ieškoma būdų, kaip perkančiosios organizacijos poreikiai būtų realizuojami efektyviausiu bei racionaliausiu būdu ir taip toliau.

Atkreiptinas dėmesys, kad CPVA itin didelį dėmesį skiria tinkamam pasirengimui numatomam vykdyti pirkimui, kaip vienam pagrindiniam pirkimo vykdymo etapui, nuo kurio iš esmės priklauso rinkos dalyvių įsitraukimas, pirkimo dokumentacijos kokybė, pirkimo procedūrų bei sutarties vykdymo sklandumas bei apskritai – perkančiosios organizacijos lūkesčius atitinkantis pirkimo rezultatas. Siekiant, kiek įmanoma, išvengti neefektyvaus lėšų naudojimo, nekokybiško bei netvaraus pirkimo rezultato bei kitų pasikartojančių problemų, CPVA ypatingą dėmesį skiria šiai pirkimo stadijai (skatina rinkos konsultacijas, organizuoja susitikimus su rinkos atstovais ir pan.) ir numato stiprinti savo vaidmenį šioje srityje ateityje.

Svarbu pažymėti, kad tuo atveju, jei siūlomu KPPPI pakeitimu būtų panaikintos CPVA funkcijos pirkimų srityje, išlaidų tinkamumo vertinamas, užtikrinant aukščiau nurodytą kompleksinį požiūrį, sistemiškai apimantį visus pirkimo vykdymo etapus, taptų neįmanomas. Dėl šios priežasties kiltų rizika, kad neturint galimybės visapusiškai vertinti KPPP lėšų panaudojimo teisėtumo bei

efektyvumo, tuo pačiu nebūtų galimybės užtikrinti ir kitos CPVA vykdomos funkcijos – išlaidų tinkamumo vertinimo.

Tuo pačiu atkreiptina, kad VPT atliekama pirkimų priežiūra yra orientuota labiau pirkimo procedūrų teisėtumo užtikrinimą, taip pat ši priežiūra dažniausiai apsiriboja tik tam tikro pirkimo etapo ar konkrečių reikalavimų įvertinimu, kas yra gerokai siauriau nei CPVA Įstatymu priskirtos funkcijos.

2) KPPP programai administruoti CPVA yra sukaupusi reikiamų kompetencijų bei kvalifikacijos žmogiškuosius išteklius, kurie specializuojasi būtent kelių bei statybos sektoriuose. Pirkimų priežiūrose procesuose betarpiškai dalyvauja patyrę projektų vadovai, inžinieriai bei teisininkai, kurie sistemiškai gilina į KPPP lėšomis finansuojamus pirkimus, jų pagrindu sudarytų sutarčių vykdymą, rengia rekomendacijas, kaupia bei analizuoja duomenis bei atlieka kitus su išlaidų tinkamumo vertinimu susijusius veiksmus. Kaip žinia, kelių sektoriaus pirkimai yra ne tik didelės vertės, tačiau ir savo specifiką turintys pirkimai, todėl labai svarbu, kad priežiūrą atliekantis personalas šioje srityje būtų sukaupęs reikiamos patirties, kuri, svarbu pabrėžti, sukaupiama būtent esant tęstiniam institucijų bendradarbiavimui ir kaip nurodyta aukščiau, užtikrinant kompleksinę pirkimų priežiūrą. CPVA itin didelį dėmesį skiria, kad KPPP priežiūrą atliekantis personalas nuolatos keltų kvalifikaciją aptariamoje priežiūros srityje, žinotų rinkos tendencijas, būtų aprūpinta bei mokėtų naudotis techninėmis priemonėmis, reikalingomis įvertinti pirkimo objekto kokybę ir atitiktį pirkimo sutarties sąlygoms bei imasi kitų priemonių, kurios leistų užtikrinti bei palaikyti aukščiausio lygio paslaugų teikimą. VPT, kaip viešųjų pirkimų priežiūrą nacionaliniu mastu įgyvendinanti institucija, atsižvelgiant į pirkimų apimtį, procedūrų įvairovę, atitinkamų sektorių specifiką, skirtingą teisinį reguliavimą (*pvz. klasikiniai pirkimai, pirkimai, atliekami vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, gynybos ir saugumo pirkimai, koncesijų taikymas*) bei atitinkamos srities praktikos ypatumus, atlieka labiau bendrinius teisėtumo patikrinimus, kurių metu vertinama pirkimo procedūrų atitiktis keliams teisės aktų reikalavimams bei taikomai teismų praktikai, o tuo tarpu CPVA atliekama pirkimų priežiūra vien tik teisėtumu neapsiriboja. KPPP pirkimų priežiūrą atliekanti komanda itin didelį dėmesį teikia kokybiniais tikslams, kurie leistų užtikrinti geriausią KPPP lėšų panaudojimo rezultatą efektyviausiu ir racionaliausiu būdu.

3) Vien 2021 m. iš 338 planuojamų KPPP lėšomis finansuojamų pirkimų CPVA įvertino 134 pirkimus. Dar didesnę skaičių pirkimų numatoma įvertinti 2022 metais. CPVA taikoma viešųjų pirkimų atrankos tvarka yra pagrįsta ilgamete CPVA sukaupta Europos Sąjungos, tarptautinių bei nacionalinių programų bei projektų administravimo praktika, kuri leidžia užtikrinti, kad didžiausios vertės, svarbiausių bei rizikingiausių pirkimų atveju būtų atlikta patikra apimanti visus pirkimo procesus. Nepriklausomai nuo to, kad teisės aktais CPVA įpareigota patikrinti ne mažiau kaip 30 proc. KPPP lėšomis finansuojamų pirkimų, CPVA, atsižvelgdama į praėjusių patikrinimų rezultatus, galimas rizikas, nustatytus neatitikimus bei kitus kriterijus, pirkimų atrankos imtį atitinkamai didina, iki kol bus patikrinti visi pirkimai, galintys turėti įtakos išlaidų tinkamumui. Abejotina, ar VPT turėdama tokias plačias viešųjų pirkimų politikos įgyvendinimo bei priežiūros funkcijas, galėtų užtikrinti pakankamos apimties pirkimų priežiūros apimtį (kiekybine ir kokybine prasme), kokias šiai dienai užtikrina CPVA. Galiausiai, vargu ar galima teigti, kad dviejų valstybinių įstaigų įtraukimas į atitinkamos programos pirkimų priežiūrą galėtų sąlygoti efektyvų bei racionalų viešųjų išteklių valdymą. Kaip ir nurodyta prie šios Išvados pridėtame rašte, CPVA nuomone, siekiant užtikrinti efektyvesnę viešųjų pirkimų priežiūrą, tikslingiausia būtų stiprinti institucijų bendradarbiavimą, siekiant išvengti atliekamų funkcijų dubliavimo ir esant poreikiui užtikrinant, tam tikro subjekto viršenybę atitinkamų sprendimų atžvilgiu. CPVA neprieštarauja, kad dėl to pačio pirkimo VPT priėmus skirtingą sprendimą dėl galimo įstatymo ir (ar) su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimo, būtų vadovaujamasi būtent VPT sprendimu.

4) CPVA atliekamų funkcijų pagrįstumą įrodo ir tas faktas, kad visose Lietuvai skirtose finansinės paramos programose (tiek finansuojamuose ES lėšomis, tiek kitų donorų lėšomis), atsižvelgiant į donorų reikalavimus, nuo pat šių finansinių paramos programų įgyvendinimo Lietuvoje pradžios su viešaisiais pirkimais susijusias funkcijas vykdo ne tik VPT, bet ir CPVA ar

kitos administruojančios institucijos. Taigi, finansinę paramą Lietuvai skiriantys donorai, atsižvelgdami į rizikas viešųjų pirkimų srityje, pripažįsta CPVA atliekamos sistemingos tęstinės viešųjų pirkimų kontrolės būtinybę. Atsižvelgiant į viešiesiems pirkimams išleidžiamą viešųjų finansų dalį bei į tai, kokią žalą valstybei bei pasitikėjimui ja daro konkurenciją ribojantys ir (ar) nepakankamai tvarius rezultatus sukuriantys viešieji pirkimai bei į tai, kad efektyvūs viešieji pirkimai galėtų ženkliai prisidėti prie verslo ir kitos visuomenės dalies didesnio pasitikėjimo viešuoju sektoriumi, manome, kad donorų inicijuota tęstinė sisteminga viešųjų pirkimų priežiūra/pagalba paramos lėšomis finansuojamuose pirkimuose turėtų būti bent iš dalies perkelta į valstybei reikšmingas tik nacionalinėmis lėšomis finansuojamas programas (KPPP). CPVA deda visas pastangas, kad ši priežiūra/pagalba būtų orientuota į kuo didesnę prevenciją: klaidų išvengimą; didesnės konkurencijos sukūrimą, efektyvesnį, tvaresnį rezultato pasiekimą, o ne formalų viešųjų pirkimų procedūrų teisėtumo patikrinimą.

Pažymime, kad net ir tuo atveju, jei į aukščiau nurodytas bei prie šios Išvados pridėtas pastabas būtų nuspręsta neatsižvelgti, KPPPĮ projekte pateiktos korekcijos, jų formuluotės yra iš esmės netinkamos (neįgyvendinamos) bei nukrypstančios nuo pagrindinių tikslų, kurių įgyvendinimui Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (SM) KPPP priežiūrai ir pasitelkė CPVA. Atkreipiame dėmesį, kad KPPPĮ, taip pat jo įgyvendinančiais teisės aktais CPVA buvo pavesta vykdyti išlaidų tinkamumo finansuoti KPPP lėšomis vertinimą išimtinai KPPPĮ 9 straipsnio 1 dalyje nurodytų kelių reikmėms atlikti viešųjų pirkimų srityje. Pagal siūlomą įstatymo 1 straipsnio redakciją, CPVA priskiriamas KPPP finansavimo lėšų naudojimo KPPPĮ 9 straipsnio 1 dalyje nurodytoms kelių reikmėms tinkamumo tikrinimas, kas lingvistiškai vertinant iš esmės išplėstų CPVA funkcijas, nes nurodyti tinkamumo patikrinimai apimtų ne tik sritis, tiesiogiai susijusias su viešaisiais pirkimais, tačiau ir tas sritis, kurių išlaidų CPVA iki šiol nevertino ir ateityje nevertins (pvz. žr. KPPPĮ 9 straipsnio 1 dalies 13-16, 18-21, 23, 24 punktus). Taip pat svarbu pastebėti, kad KPPPĮ 9¹ straipsnio 1 dalyje panaikinus funkciją, pagal kurią CPVA prižiūri KPPP lėšų naudojimą, atlikdama prevencinę viešųjų pirkimų kontrolę ir stebėseną, taip pat vertindama išlaidų, patiriamų atliekant viešųjų pirkimų procedūras, pagrįstumą ir teisėtumą, vargu ar galės užtikrinti minėto straipsnio 2 dalyje numatytos funkcijos (*tikrina ir tvirtina deklaruotų išlaidų tinkamumą finansuoti Programos finansavimo lėšomis*) tinkamą vykdymą, dėl ko kyla grėsmė, kad tinkamomis bus pripažintos išlaidos, patirtos pagal netinkamai įvykdytus viešuosius pirkimus.

Taigi, tuo atveju, jei nebūtų atsižvelgta į CPVA teiktas pastabas ir toliau būtų laikomasi pozicijos, kad CPVA vykdydama KPPP išlaidų tinkamumo vertinimą neturėtų vykdyti viešųjų pirkimų priežiūros, siekiant užtikrinti tinkamą bei realiai įgyvendinamą teisinį reguliavimą, prašome **atidėti KPPPĮ keitimą, iki kol CPVA su SM išsigrąžintų ir nusistatytų tolimesnius KPPP priežiūros tikslus bei veiklos kryptis**. Manome, kad šiuo atveju pirmenybė turėtų būti teikiama ne kuo skubesniai įstatymo pakeitimui, bet racionaliausio, efektyviausio ir ilgalaikio sprendimo priėmimui. Atitinkamai nuo to priklausytų ir KPPPĮ nuostatos.

Pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo pakeitimo projektui (toliau - VPGSĮ projektas):

1. VPGSĮ projekto 9 straipsnis, kuriuo siūloma keisti Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo (toliau - VPGSĮ) 24 straipsnio 2 dalį.

Siūlome papildyti VPGSĮ 24 straipsnio 2 dalį numatant analogišką nuostatą kaip VPĮ 35 straipsnio 2 dalies 3 punkte, kad pirkimo dokumentuose turi būti nurodyta „informacija, kad jeigu tiekėjo kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla nebuvo tikrinama arba tikrinama ne visa apimtimi, tiekėjas perkančiajai organizacijai įsipareigoja, kad pirkimo sutartį vykdys tik tokią teisę turintis asmenys“.

2. VPGSĮ projekto 9 straipsnis, kuriuo siūloma keisti VPGSĮ 25 straipsnio 7 dalį.

Siūlome tikslinti VPGSĮ 25 straipsnio 7 dalį numatant, kad prireikus pratęsimas ne tik pasiūlymų pateikimo terminas, tačiau ir paraiškų pateikimo terminas, pavyzdžiui, patikslinus pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus.

3. VPGSĮ projekto 13 straipsnis, kuriuo siūloma keisti VPGSĮ 29 straipsnio 1 dalį.

Manome, kad VPGSĮ 25 straipsnio 7 dalies pakeitime įsivėlusį techninę klaidą ir jis turėtų būti patikslintas paskutinį sakinį užbaigiant *„ir kurių pasiūlyta kaina neviršija pirkimui skirtų lėšų, nustatytų ir užfiksuotų perkančiosios organizacijos rengiamuose dokumentuose prieš pradedant pirkimo procedūrą, pasiūlytų kainų arba sąnaudų aritmetinį vidurkį.“*

Pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo pakeitimo projektui (toliau - KĮ projektas):

1. KĮ projekto 9 straipsnis, kuriuo keičiamas Koncesijų įstatymo (toliau - KĮ) 22 straipsnio 2 dalies 2 punktas.

Siekiant išvengti asmens duomenų apsaugos reikalavimų pažeidimo bei mažinti administracinę naštą, siūlome tikslinti Koncesijų įstatymo (toliau – KĮ) 22 straipsnio 2 dalies 2 punktas nustatant, kad KĮ 67 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytoje ataskaitoje pateikiama informacija tik apie tuos asmenis, kurių atžvilgiu yra nustatytas interesų konfliktas.

2. KĮ projekto 10 straipsnis, kuriuo keičiama KĮ 26 straipsnio 3 dalis.

Atsižvelgiant į Direktyvos 2014/23/ES 38 straipsnio 5 dalį, siūlome papildyti KĮ 26 straipsnio 3 dalį nuostata, kad ekonominės veiklos vykdytojas nėra pašalinamas iš koncesijos suteikimo procedūros, jeigu jis po vokų atplėšimo procedūros įvykdo jam nustatytas pareigas sumokėdamas mokesčius ar socialinio draudimo įmokas arba sudarydamas privalomą susitarimą, kuriuo įsipareigoja sumokėti mokėtinus mokesčius arba socialinio draudimo įmokas, įskaitant prireikus susikaupusias palūkanas ar baudas.

3. KĮ projekto 10 straipsnis, kuriuo keičiamas KĮ 26 straipsnio 4 dalies 6 punktas.

KĮ 26 straipsnio 4 dalies 6 punkte nurodoma, kad suteikiančioji institucija iš koncesijų suteikimo procedūros pašalina dalyvį ir tuo atveju, kai ji turi įtikinamų duomenų, kad dalyvis yra įsteigtas siekiant išvengti šio pašalinimo pagrindo (dėl esminio sutarties pažeidimo) taikymo. Siūloma KĮ 26 straipsnį papildyti nuostata, kad dalyvis taip pat pašalinamas, kai turima duomenų, kad jis įsteigtas taip pat siekiant išvengti ir kitų pašalinimo pagrindų taikymo (pagal šiuo metu galiojančio VPĮ 46 straipsnio 7 dalį.)

4. KĮ projekto 10 straipsnis, kuriuo keičiamas 26 straipsnio 4 dalies 7 punktas.

Siekiant aiškumo, siūlome KĮ 26 straipsnio 4 dalies 7 punktą sukonkretinti, kokiais įrodymais vadovaujantis suteikiančioji institucija pašalina dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros:

„7. gynybos ir saugumo srityse suteikiamų koncesijų atveju, kai ji gauna kompetentingų institucijų informaciją, patvirtinančią kad dalyvis nėra patikimas ir (ar) kelia pavojų ar grėsmę nacionaliniam ar kitos valstybės narės saugumui. Informaciją, reikalingą įvertinti, ar dalyvis kelia grėsmę nacionaliniam ar kitos valstybės narės saugumui, pagal suteikiančiosios institucijos kreipimąsi teikia kompetentingos institucijos, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme nurodytais sandorių patikros dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams vertinimo kriterijais.“

5. KĮ projekto 13 straipsnis, kuriuo keičiama KĮ 30 straipsnio 7 dalis.

Siūlome KĮ projekto 13 straipsniu keičiamo KĮ 30 straipsnio 7 dalyje vietoje žodžių „internetinė svetainėje“ vartoti žodį „tinklalapyje“.

6. KĮ projekto 13 ir 14 straipsniai, kuriais keičiamas KĮ 30 straipsnis.

Siūlome apjungti 13 ir 14 straipsnius, kadangi jais siūloma keisti tą patį KĮ 30 straipsnį.

7. KĮ projekto 26 straipsnis, kuriuo keičiamas KĮ 60 straipsnis.

Atkreipiame dėmesį, kad Aiškinamajame rašte yra pateiktas paaiškinimas dėl siūlomo KĮ 60 straipsnio 6 dalies 4 punkto pakeitimo, tačiau projekto 26 straipsnyje yra siūloma pakeisti tik KĮ 60 straipsnio 6 dalies 7 punktą.

8. KĮ projekto 26 straipsnis, kuriuo keičiama KĮ 60 straipsnio 7 dalis.

Siūlome KĮ 60 straipsnio 7 dalyje vietoje žodžių „vienintelis dalyvis“ vartoti „vienintelis suinteresuotas dalyvis“.

9. KĮ projekto 21 ir 24 straipsniai, kuriais keičiami KĮ 47 ir 54 straipsniai.

Siekiant supaprastinti koncesijų, kurių vertė yra mažesnė, negu nurodyta Direktyvos 2014/23/ES 8 straipsnio 1 dalyje, suteikimo procedūrą, siūlome papildyti KĮ 47 ir 54 straipsnius nustatant, kad supaprastintų koncesijų atveju nėra privalomas paraiškų teikimo etapas.

10. KĮ projekto 26 straipsnis, kuriuo keičiama KĮ 60 straipsnio 8 dalis.

Siūlome papildyti KĮ 60 straipsnio 8 dalį nuostata, kad turi būti viešinama ne tik sutartis, tačiau ir laimėtojo pasiūlymas.

11. KĮ projekto 32 straipsnis, kuriuo keičiama KĮ 68 straipsnio 3 dalis.

Siekiant užtikrinti, kad nebūtų dirbtinai vengiama taikyti KĮ nuostatas pasirenkant darbų ir (ar) paslaugų įsigijimo būdą, siūlome papildyti KĮ 68 straipsnio 3 dalies paskutinį sakinį:

„Suteikiančiosios institucijos kuriama ir įgyvendinama koncesijos suteikimo procedūros bei koncesijos sutarties vykdymo vidaus kontrolė turi padėti užtikrinti Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme nurodytų vidaus kontrolės tikslų pasiekimą per visą koncesijos suteikimo procedūrą – nuo pasirengimo koncesijos suteikimo procedūrai iki koncesijos sutarties įvykdymo, **o taip pat, kad suteikiančiosios institucijos darbų ar paslaugų įsigijimo būdas būtų pasirenkamas taip, kad būtų siekiama neišvengti šio įstatymo taikymo.**“

12. KĮ projekto 34 straipsnis, kuriuo keičiami KĮ 73 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai.

Siūlome KĮ 73 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti tikslų terminą, t.y. vietoje žodžių „ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos“, vartoti „per 5 dienas“.

Taip pat prašome KĮ projektą papildyti žemiau nurodytais KĮ pakeitimais:

13. KĮ 23 straipsnis, kaip specialioji norma, nustato konkrečius atvejus, kada galima nenaudoti el. priemonių, todėl siūlome tikslinti **KĮ 3 straipsnio 9 ir 23 dalis** išbraukiant perteklines nuostatas ir šias sąvokas apibrėžiant tokiu pačiu principu, kaip yra apibrėžta paraiškos sąvoka:

„9. **Išsamus įsipareigojamasis pasiūlymas** – ekonominės veiklos vykdytojo raštu ~~ir elektroninėmis priemonėmis teikiamų dokumentų ir duomenų visuma~~, kuria teikiamas siūlymas atlikti darbus ir (ar) teikti paslaugas pagal suteikiančiosios institucijos nustatytas koncesijos suteikimo sąlygas.“

„23. **Pasiūlymas** – dalyvio raštu ~~ir elektroninėmis priemonėmis teikiamų dokumentų ir duomenų visuma~~, apimanti preliminarų neįsipareigojamąjį pasiūlymą ir išsamų įsipareigojamąjį pasiūlymą ir paaiškinimu.“

14. Siekiant užtikrinti konkurenciją ir efektyviau įgyvendinti koncesijos projektus bei mažinti administracinę naštą rengiant ir įgyvendinant koncesijas, bei siekiant paspartinti koncesijos suteikimo procesą, o taip pat siekiant įgyvendinti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane „Naujos kartos Lietuva“, patvirtintame Europos Sąjungos Tarybos 2021 m. liepos 20 d. įgyvendinamu sprendimu dėl Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, numatytą reformą Nacionalinio biudžeto ilgalaikis tvarumas ir skaidrumas, siūlome papildyti **KĮ 14 straipsnio 1 dalį** ir ją išdėstyti:

„1. Suteikiančioji institucija turi teisę laisvai atlikti koncesijos suteikimo procedūrą, laikydamasi šio įstatymo ir kitų teisės aktų. **Kai planuojamų koncesijų vertė yra mažesnė, negu nurodyta Direktyvos 2014/23/ES 8 straipsnio 1 dalyje, arba kai koncesijoje planuojamos kapitalo investicijos yra mažesnės kaip 2 milijonai eurų (be pridėtinės vertės mokesčio), suteikiančiosios institucijos gali konsoliduoti rengiamus koncesijų projektus pagal funkcinės zonas, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatyme, sektoriniu būdu, administraciniu – teritoriniu principu arba instituciniu principu.**“

15. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos žemės įstatymas nenumato valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo subnuomos teise, būtina tikslinti **KĮ 16 straipsnio 2 ir 4 dalis**.

16. Siūlome tikslinti **KĮ 53 straipsnį** ir jame nurodyti galimybę paaiškinti, patikslinti ar papildyti pateiktą pasiūlymą. Be kita ko tokia galimybė nurodyta ir pačioje *Pasiūlymo* sąvokoje (KĮ 3 straipsnio 1 dalies 23 punkte). Siūloma galimybę paaiškinti / patikslinti pasiūlymą formuluoti taip kaip nurodyta VPĮ 55 straipsnio 9 dalyje.

17. Siūlome tikslinti **KĮ 21 straipsnio 5 dalį ir 58 straipsnį** pagal siūlomus VPĮ 58 straipsnio 3 ir 4 dalių pakeitimus, nustatant terminą, per kurį galima susipažinti su laimėjusiu pasiūlymu.

18. Atsižvelgiant į tai, kad informaciją, nurodytą **KĮ 65 straipsnio 4 dalyje** suteikiančiosios institucijos teikia ir ateityje teiks CPVA, būtina pakeisti minėta dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Už koncesijos sutarties sudarymą ir jos sąlygų vykdymą atsakinga suteikiančioji institucija. Ši institucija Vyriausybės **ar jos įgaliotos įstaigos** nustatyta tvarka privalo pateikti ~~Finansų ministerijai~~ **viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai** informaciją apie koncesijos sutarčių įgyvendinimą.“

19. Siūlome pripažinti netekusiu galios **KĮ 65 straipsnio 5 dalį**, kadangi informaciją tiek apie valstybės ir savivaldybės vardu suteiktų koncesijų, tiek ir apie valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarčių įgyvendinimą renka, sistemina, kaupia ir saugo CPVA, o ataskaitų teikimas Lietuvos Respublikos Vyriausybei yra perteklinis, nes Finansų ministerijos funkcija teikti ataskaitą apie visų viešojo ir privataus subjektų partnerystės projektų bei sutarčių įgyvendinimą yra numatyta kituose teisės aktuose.

20. Atsižvelgiant į aukščiau pateiktus pasiūlymus dėl KĮ 65 straipsnio 4 ir 5 dalių pakeitimo, siūlome papildyti KĮ 66 straipsnio 2 dalį nauju 3 punktu ir jį išdėstyti taip:

„3) **renka, sistemina, kaupia ir saugo duomenis apie valstybės ir savivaldybės vardu suteikiamų koncesijų rengimą ir suteiktų koncesijų įgyvendinimą.**“

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS PASIŪLYMAI DĖL KONCESIJŲ ĮSTATYMO NR. I-1510 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Koncesijų įstatymo Nr. I-1510 pakeitimo įstatymo projekto nuostata	Pasiūlymo dėl tikslingumo keisti įstatymo projekto nuostatą paaiškinimas	Pasiūlymas
<p>„1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas 3. Pakeisti 3 straipsnio 18 dalį ir ją išdėstyti taip: „18. Nepriekaištingos reputacijos asmuo – asmuo: 1) kuris atitinka Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme nustatytus nepriekaištingos reputacijos kriterijus, keliamus asmeniui, einančiam valstybės tarnautojo pareigas; 2) kuris nėra pripažintas pažeidęs Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą arba dėl kurio sprendimas pripažinti jį pažeidusiu šį įstatymą priimtas anksčiau kaip prieš vienus metus iki Komisijos sudarymo dienos; 3) kuriam nėra paskirta administracinė nuobauda (išskyrus išpėjimą) už šio įstatymo, Viešųjų pirkimų įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo, šių įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, pažeidimą arba sprendimas dėl tokios administracinės nuobaudos paskyrimo įsiteisėjo ar asmuo įvykdė administracinį nurodymą anksčiau kaip prieš vienus metus iki Komisijos sudarymo dienos.“</p>	<p>Tokia Koncesijų įstatymo nuostata veikia taip, kad asmuo, nesupainiojęs viešų ir privačių interesų, ir <u>asmuo, supainiojęs viešus ir privačius interesus</u>, laikomi lygiaverčiais pažeidėjais, t. y. lygiai taip pat laikomi nesančiais nepriekaištingos reputacijos. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo pažeidimu laikoma ne tik viešų ir privačių interesų supainiojimas, bet ir nepateikimas deklaracijos nustatytais terminais, nors joje ir nebūtų jokių duomenų, galinčių sukelti interesų konfliktą, ar joje būtų nedeklaruoti tam tikri duomenys irgi nesukeliantys jokio interesų konflikto. Tai iš esmės skirtingo lygio pažeidimai, kurių vienas grynai formalus ir nesukeliantis jokių neigiamų pasekmių. Dėl to tokia Koncesijų įstatymo nuostata, numatanti tokią pačią, ypač griežtą, atsakomybę už akivaizdžiai nelygiaverčius pažeidimus iš esmės neatitinka ne tik teisingumo ir sąžiningumo principų, bet ir paties Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo paskirties – sudaryti sąlygas atskleisti deklaruojančių asmenų privačius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, ir užkirsti kelią kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai..</p>	<p>3. Pakeisti 3 straipsnio 18 dalį ir ją išdėstyti taip: „18. Nepriekaištingos reputacijos asmuo – asmuo: 1) kuris atitinka Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme nustatytus nepriekaištingos reputacijos kriterijus, keliamus asmeniui, einančiam valstybės tarnautojo pareigas; 2) kuris nėra pripažintas pažeidęs Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą, sukeliant interesų konfliktą ar supainiojant viešus ir privačius interesus, arba dėl kurio sprendimas pripažinti jį sukėlus interesų konfliktą ar supainiojus viešus ir privačius interesus priimtas daugiau kaip prieš vienus metus iki Komisijos sudarymo dienos; 3) kuriam nėra paskirta administracinė nuobauda (išskyrus išpėjimą) už šio įstatymo, Viešųjų pirkimų įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo, šių įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, pažeidimą arba sprendimas dėl tokios administracinės nuobaudos paskyrimo įsiteisėjo ar asmuo įvykdė administracinį nurodymą anksčiau kaip prieš vienus metus iki Komisijos sudarymo dienos.“</p>
<p>10 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas Pakeisti 26 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „26 straipsnis. Dalyvio pašalinimo pagrindai <...></p>	<p>Kaip motyvai koncesijos suteikimo yra, kad privatus subjektas veiks efektyviau ir geriau organizuos veiklą nei Savivaldybės valdomas juridinis subjektas, prisiims riziką, galės patenkinti didelio investavimo poreikį.</p>	<p>10 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas Pakeisti 26 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „26 straipsnis. Dalyvio pašalinimo pagrindai <...></p>

6. Suteikiančioji institucija gali pašalinti dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros, jeigu jis:

1) yra pažeidęs bent vieną iš šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nurodytų aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų, kurių suteikiančioji institucija gali įrodyti bet kokiomis tinkamomis priemonėmis. Šiuo pagrindu suteikiančioji institucija gali pašalinti dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros, jei pažeidimo padarymo dienos praėjo mažiau kaip vieni metai;

2) yra nemokus, jam iškelta restruktūrizavimo ar bankroto byla, pradėtas bankroto procesas ne teismo tvarka, inicijuotos likvidavimo procedūros, kai jo turtą valdo teismas ar nemokumo administratorius, kai jis su kreditoriais yra sudaręs taikos sutartį (dalyvio ir kreditorių susitarimą tęsti dalyvio veiklą, kai dalyvis prisiima tam tikrus įsipareigojimus, o kreditoriai sutinka savo reikalavimus atidėti, sumažinti ar jų atsisakyti), kai jo veikla sustabdyta ar apribota arba jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, įstatymus yra tokia pati ar panaši. Tačiau, kai yra šiame punkte nurodyta padėtis, suteikiančioji institucija negali pašalinti dalyvio iš koncesijos suteikimo procedūros, jeigu jis pateikė pagrįstą įrodymų, kad sugebės tinkamai įvykdyti koncesijos sutartį;

3) yra padaręs rimtą profesinį pažeidimą (išskyrus nurodytą šio įstatymo 26 straipsnio 4 dalies 8 punkte), dėl kurio suteikiančioji institucija abejoja koncesininko sąžiningumu, ir šį pažeidimą gali įrodyti bet kokiomis tinkamomis priemonėmis. Šiuo pagrindu suteikiančioji institucija gali pašalinti dalyvį iš koncesijos suteikimo

Koncesijų įstatymo 41 str. 1 d. nustatyta, kad Suteikiančioji institucija **privalo išsiaiškinti, ar ekonominės veiklos vykdytojas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti koncesijos sąlygas.** Tikrinant dalyvių kvalifikaciją atsižvelgiama ir į finansinį, ekonominį pajėgumą.

Koncesijų įstatymo 26 str. 6 d. 2 p. apibūdintas subjektas **jau turi didelių finansinių sunkumų**, kas reiškia, kad jis **negebėjo efektyviai dirbti ir jau yra daug kam skolingas, jo veikla ribota ir bet kuriuo metu gali būti nutraukta.** Dėl to šio įstatymo 26 str. 6 d. 2 p. nuostata, kad Suteikiančioji institucija **negali pašalinti** tokio subjekto „iš koncesijos suteikimo procedūros, jeigu jis pateikė pagrįstą įrodymų, kad sugebės tinkamai įvykdyti koncesijos sutartį“ yra nelogiška ir kelianti pavojų dėl galimų didelių nuostolių Suteikiančiosioms institucijoms. Koncesijos sutartimi neperkama tam tikras kiekis darbų ar prekių, kurių neatlikus ar nepateikus galima tiekėjui nesumokėti. Koncesijose yra perduodama ne tik teisė į ilgalaikį veiklos vykdymą, bet dažnai ir labai didelės vertės turtas. O tokia nuostata **verčia Suteikiančiąsias institucijas sudaryti ilgalaikes koncesijos sutartis ir su faktiškai jau neveiksniais subjektais** bei perduoti jiems naudotis didelės vertės savivaldybės turtą, taip sukeliant grėsmę tiek dėl tinkamos turto priežiūros, tiek dėl pačios sutarties vykdymo. Koncesijų įstatymo 18 str. 2 d. ir 65 str. 4 d. aiškiai reglamentuota, kad už koncesijos sutarties sudarymą, jos sąlygų vykdymą yra atsakinga suteikiančioji institucija, todėl tik suteikiančioji institucija ir turėtų turėti diskrecijos teisę spręsti ar ji sutinka prisiimti didelę riziką ir leisti, kad koncesijos suteikimo procedūrose dalyvautų ir jau didelių finansinių sunkumų turintys, subjektai.

6. Suteikiančioji institucija gali pašalinti dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros, jeigu jis:

1) yra pažeidęs bent vieną iš šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nurodytų aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų, kurių suteikiančioji institucija gali įrodyti bet kokiomis tinkamomis priemonėmis. Šiuo pagrindu suteikiančioji institucija gali pašalinti dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros, jei pažeidimo padarymo dienos praėjo mažiau kaip vieni metai;

2) yra nemokus, jam iškelta restruktūrizavimo ar bankroto byla, pradėtas bankroto procesas ne teismo tvarka, inicijuotos likvidavimo procedūros, kai jo turtą valdo teismas ar nemokumo administratorius, kai jis su kreditoriais yra sudaręs taikos sutartį (dalyvio ir kreditorių susitarimą tęsti dalyvio veiklą, kai dalyvis prisiima tam tikrus įsipareigojimus, o kreditoriai sutinka savo reikalavimus atidėti, sumažinti ar jų atsisakyti), kai jo veikla sustabdyta ar apribota arba jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, įstatymus yra tokia pati ar panaši;

3) yra padaręs rimtą profesinį pažeidimą (išskyrus nurodytą šio įstatymo 26 straipsnio 4 dalies 8 punkte), dėl kurio suteikiančioji institucija abejoja koncesininko sąžiningumu, ir šį pažeidimą gali įrodyti bet kokiomis tinkamomis priemonėmis. Šiuo pagrindu suteikiančioji institucija gali pašalinti dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros, jei nuo pažeidimo padarymo dienos praėjo mažiau kaip vieni metai.“

procedūros, jei nuo pažeidimo padarymo dienos praėjo mažiau kaip vieni metai.“	
--	--

--	--

Parengė
Kauno miesto savivaldybės administracijos
Centrinio viešųjų pirkimų ir koncesijų skyriaus
vedėjo pavaduotojas Antanas Mockus

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
El. p. kanc@eimin.lt

Į 2022-02-03 Nr. Nr. 4.6-82-3-484

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL VIEŠUOSIUS PIRKIMUS IR KONCESIJAS REGLAMENTUOJANČIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

2022 m. vasario d. Nr.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 5 dalies 2, 3, 4 ir 5 punktų nuostatomis ir atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2022 m. vasario 3 d. raštą Nr. 4.6-82-3-484 „Dėl įstatymų projektų derinimo“, atlikome šių teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą:

1. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1286)¹ (toliau – VPI projektas Nr. 22-1286);
2. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo Nr. XI-1491 pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1287)² (toliau – VPGSI projektas Nr. 22-1287);
3. Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1288)³ (toliau – KI projektas Nr. 22-1288);
4. Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1289)⁴ (toliau – KSPI projektas Nr. 22-1289);

¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/6f65d6f384cd11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=5&searchModelUID=87d77823-6017-442f-b3da-8cbcf340b3de>.

² Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/c9f6f59384cd11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=4&searchModelUID=87d77823-6017-442f-b3da-8cbcf340b3de>.

³ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/0313792384ce11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=0&searchModelUID=c92ed47e-1519-4489-af87-3b57c01b4226>.

⁴ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/5948428084ce11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=3&searchModelUID=87d77823-6017-442f-b3da-8cbcf340b3de>.

5. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 2, 8, 17, 19, 22, 25, 27, 31, 35, 46, 51, 52, 55, 57, 58, 82, 86, 91, 92, 93, 94, 95, 96 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 82-1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-545 16 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1290)⁵ (toliau – VPI projektas Nr. 22-1290);

6. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-327 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1291)⁶;

7. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1292)⁷;

8. Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 2, 29, 31, 34, 37, 39, 48, 49, 63, 66, 68, 90, 94, 99, 101, 102, 114 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 90-1 straipsniu įstatymo Nr. XIV-546 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (TAIS registracijos Nr. 22-1293)⁸ (toliau – KSPI projektas Nr. 22-1293).

Siekdami mažinti korupcijos rizikos veiksnių atsiradimo tikimybę, taip pat siekdami teisinio reguliavimo išsamumo, nuoseklumo, skaidrumo ir atsparumo korupcijai, teikiame žemiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus.

I. Dėl VPI projekto Nr. 22-1286

1. Kritisnės antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai:

1.1. VPI projekto Nr. 22-1286 4 straipsnio 2 ir 3 dalimis siūloma keisti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) 19 straipsnio 1 dalį, papildyti šį straipsnį 7 dalimi ir išplėsti viešųjų pirkimų komisijos įgaliojimus, kad ji galėtų (numatoma diskrecija) veikti ne tik pirkimo atlikimo etape, bet ir iniciavimo ir (ar) sutarties vykdymo. Iš aiškinamajame rašte pateikiamos informacijos darytina išvada, kad tokiu pakeitimu siekiama, kad

⁵ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/903c67d284ce11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=2&searchModelUID=87d77823-6017-442f-b3da-8cbcf340b3de>.

⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/bbd8a6b284ce11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=1&searchModelUID=87d77823-6017-442f-b3da-8cbcf340b3de>.

⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/f1fdb3284ce11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=0&searchModelUID=c92ed47e-1519-4489-af87-3b57c01b4226>.

⁸ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/31c53ff284cf11ecb8b0fe92fb660e20?positionInSearchResults=0&searchModelUID=87d77823-6017-442f-b3da-8cbcf340b3de>.

organizuojant pirkimo procesą didesnis dėmesys būtų skiriamas iniciavimo ir sutarties vykdymo etapams.

Nekvestionuodami pasirengimo pirkimui ir viešojo pirkimo sutarties vykdymo svarbos pirkimo procedūrose, atkreipiame dėmesį, kad priėmus siūlomus pakeitimus, praktikoje būtų sudarytos sąlygos, eliminuoti pirkimo iniciavimo, jo atlikimo ir sutarties vykdymo priežiūros funkcijų atskyrimą. Pažymėtina, kad pirkimo iniciavimo, jo atlikimo ir sutarties vykdymo priežiūros funkcijų koncentracija vieno asmens ar vienos asmenų grupės (komisijos) rankose laikytinas korupcijos riziką didinančiu veiksnium, kadangi mažina kontrolės prielaidas ir didina neteisėtų susitarimų tikimybes. Manome, kad aiškinamajame rašte nurodomas šio pakeitimo siekis gali būti pasiekiamas be galimybių koncentruoti pirkimo iniciavimo, jo atlikimo ir sutarties vykdymo priežiūros funkcijas įtvirtinimo.

Atsižvilgami į tai, kas išdėstyta, siūlome arba atsakyti nurodyto pakeitimo, arba įstatyminiame lygmenyje įtvirtinti pirkimo iniciavimo, jo atlikimo ir sutarties vykdymo funkcijų atskyrimą.

Pažymėtina, kad ši pastaba taip pat aktuali:

1.1.1. VPGSĮ projekto Nr. 22-1287 5 straipsnio 2 ir 5 dalims;

1.1.2. KSPIĮ projekto Nr. 22-1289 3 straipsnio 2 ir 3 dalims;

1.1.3. KĮ projekto Nr. 22-1288 7 straipsnio 2 ir 4 dalims.

1.2. VPIĮ projekto Nr. 22-1286 8 straipsnio 2 dalimi siūloma Viešųjų pirkimų įstatymo 29 straipsnį papildyti 4 dalimi, pagal kurią perkančiajai organizacijai būtų suteikiama teisė, savo iniciatyva nutraukti pradėtas pirkimo ar projekto konkurso procedūras, jeigu ji *objektyviais duomenimis pagrindžia*, kad pirkime nebus užtikrinta konkurencija. Šiuo pagrindu pirkimo procedūros galėtų būti nutrauktos bet kuriuo metu *iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos*. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad siekiama spręsti problemą, kai perkančioji organizacija neturi pasirinkimo nutraukti pirkimo procedūras net ir tuo atveju, kai pradėjusi pirkimo procedūras iš tiekėjų reakcijos (įvertinusi tiekėjų susidomėjimą pirkimo dokumentais, paklausimus) gali daryti išvadą, kad pirkime nebus užtikrinta pakankama tiekėjų konkurencija.

Iš siūlomo reglamentavimo nėra aišku, kokie objektyvūs duomenys galėtų pagrįsti, kad pirkime nebus užtikrinta konkurencija, pavyzdžiui, ar tik vieno pasiūlymo pateikimas likus parai iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, yra pakankamas pagrindas nutraukti pirkimo procedūras, o kaip situacija turėtų būti vertinama, jeigu yra pateikti tik du ar trys pasiūlymai. Pažymėtina, kad realus susidomėjimas pirkimu paaiškėja tik iš pateiktų pasiūlymų kiekio, todėl siūlomas pakeitimas vertintinas, kaip papildoma perkančiosios organizacijos diskrecija nutraukti pirkimo procedūras.

Atsižvelgiant į tai, kad siūloma diskrecija nėra pakankamai detalizuojama, manytina, kad papildoma galimybe nutraukti pirkimą gali būti piktnaudžiaujama, kai, pavyzdžiui, pasiūlymą pateikia „netinkamas“ tiekėjas.

Siekdami teisinio reglamentavimo aiškumo, siūlome arba atsisakyti nurodyto pakeitimo, arba detalizuoti pradėto pirkimo ar projekto konkurso procedūrų nutraukimo pagrindus.

Pažymėtina, kad ši pastaba taip pat aktuali:

1.2.1. VPGSĮ projekto Nr. 22-1287 3 straipsniui;

1.2.2. KSPIĮ projekto Nr. 22-1289 7 straipsnio 2 daliai.

1.3. VPĮ projekto Nr. 22-1286 21 straipsniu siūloma, papildant Viešųjų pirkimų įstatymo 71 straipsnio 6 dalį, išplėsti galimybes prekes, paslaugas ar darbus įsigyti neskelbiamų derybų būdu. Nekvestionuodami siekio supaprastinti tam tikrų kategorijų pirkimų procedūras, pažymime, kad dalis siūlymų didintų korupcijos riziką:

1.3.1. Siūloma papildyti Viešųjų pirkimų įstatymo 71 straipsnio 6 dalį 14 punktu ir nustatyti, kad supaprastintų pirkimų atvejais neskelbiamų derybų būdu galėtų būti perkamos „*prekės ir paslaugos, kai jos skirtos perkančiosios organizacijos, teikiančios socialines paslaugas, individualiems gyventojų poreikiams tenkinti.*“ Atsižvelgiant į tai, kad socialines paslaugas teikiančių subjektų veiklos tikslas iš esmės ir yra jų gyventojų poreikio tenkinimas⁹, manytina, kad siūlomas reglamentavimas sudarytų sąlygas praktiškai bet kokius tokių perkančiųjų organizacijų pirkimus vykdyti neskelbiamų derybų būdu. Taip pat pažymėtina, kad esamas reglamentavimas nesudaro kliūčių tenkinti aiškinamajame rašte nurodomą dalies socialines paslaugas teikiančių subjektų poreikį jų gyventojams sudaryti įprastines gyvenimiškas galimybes įsigyti, rinktis ir lyginti prekes, mokytis skaičiuoti ir lyginti kainas, tokiu būdu ruošiantis savarankiškam gyvenimui.

1.3.2. Siūloma papildyti Viešųjų pirkimų įstatymo 71 straipsnio 6 dalį 15 punktu ir nustatyti, kad supaprastintų pirkimų atvejais neskelbiamų derybų būdu galėtų būti perkamos „*dalyvavimo tarptautinėse parodose paslaugos, kai jos įsigijamos iš parodos organizatoriaus.*“ Pažymėtina, kad siūlomas reglamentavimas nenustato, kas yra laikoma tarptautine paroda, bei kur, Lietuvos

⁹ Pavyzdžiui:

- Vilniaus miesto socialinės paramos centro veiklos tikslas – teikti socialinę paramą Vilniaus miesto gyventojams, kurie negali savarankiškai rūpintis savo asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir kuriems būtina pagalba, tenkinant jų būtinuosius poreikius ir sprendžiant socialines problemas (Vilniaus miesto socialinės paramos centro nuostatų 12 punktas, prieiga internete: https://www.spccentras.lt/uploads/failai/administracine_informacija/spc_nuostatai2019.pdf (žiūrėta 2022-02-09)).

- Šilutės socialinių paslaugų centro struktūrinių padalinių tikslas – sudaryti klientams sąlygas gauti jiems prieinamas, efektyvias, kompleksines socialines paslaugas ir tenkinti socialinių paslaugų poreikį (Šilutės socialinių paslaugų centro nuostatų 7.1 papunktis (prieiga internete: <https://www.silutesspc.lt/wp-content/uploads/2021/01/nuostatai.pdf> (žiūrėta 2022-02-09)).

Respublikoje ar kitoje valstybėje¹⁰, paroda turi vykti, kad būtų galima taikyti šią išimtį. Todėl darytina išvada, kad siūlomu reglamentavimu sudaromos sąlygos dalyvavimo bet kokioje parodoje su tarptautiniu elementu (pavyzdžiui, dalyvaujant svečiam iš užsienio) paslaugas įsigyti neskelbiamų derybų būdu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta 1.3.1 ir 1.3.2 papunkčiuose, siūlome svarstyti nurodytų siūlomų Viešųjų pirkimų įstatymo 71 straipsnio 6 dalies papildymų tikslingumą (galimybių prekes, paslaugas ar darbus įsigyti neskelbiamų derybų būdu išplėtimo).

1.4. VPĮ projekto Nr. 22-1286 26 straipsnio 5 dalimi siūloma, keičiant Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 9 dalį, nustatyti, kad raštu pateiktą laimėjusį pasiūlymą, raštu sudarytą pirkimo sutartį, preliminarįją sutartį ir šių sutarčių pakeitimus perkančioji organizacija gali neskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje, jeigu skelbtinai informacijai taikomi konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimai. Pažymėtina, kad pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 20 straipsnio 5 dalį, pati perkančioji organizacija gali nustatyti konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kad siūlomas teisinis reglamentavimas neriboja perkančiosios organizacijos diskrecijos nustatyti konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimus, manytina, kad gali susiformuoti praktika, kai perkančiosios organizacijos piktnaudžiaudamos minėta diskrecija tendencingai ir sistemingai nustatinės tokius konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimus, kad galėtų neskelbti daugelį visuomenės susidomėjimą galinčių sukelti pateiktų laimėjusių pasiūlymų, raštu sudarytų pirkimo sutarčių, preliminarinių sutarčių ir šių sutarčių pakeitimus.

Siekdami nemažinti visuomenės ir suinteresuotų asmenų galimybių susipažinti su informacija apie perkančiųjų organizacijų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimus, manome, kad nurodyti pakeitimai turėtų būti apsvarstyti ir šiuo aspektu, kurį nurodė Specialiųjų tyrimų tarnyba, ir spręsti, ar nebūtų tikslinga nustatyti, kuriai pasiūlymų, raštu sudarytų pirkimo sutarčių, preliminarinių sutarčių ir šių sutarčių pakeitimų daliai negali būti taikomi konfidencialios informacijos apsaugos reikalavimai.

1.4.1. Pažymėtina, kad ši pastaba aktuali ir KSPI projekto Nr. 22-1289 14 straipsnio 4 daliai.

2. Kitos antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai:

2.1. VPĮ projekto Nr. 22-1286 27 straipsnio 2 dalimi siūloma Viešųjų pirkimų įstatymo 87 straipsnį papildyti 4 dalimi, pagal kurią galėtų būti netaikomi šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai

¹⁰ Pavyzdžiui, pagal siūlomą Viešųjų pirkimų įstatymo 71 straipsnio 6 dalies papildymą 13 punktu, supaprastintų pirkimų atvejais neskelbiamų derybų būdu galėtų būti perkamos „stovyklų, vykstančių kitoje valstybėje narėje ar trečiojoje šalyje, paslaugos ir kitos paslaugos profesionaliems sportininkams, kurie atstovauja Lietuvos Respublikai aukšto meistriškumo sporto varžybose, kai paslaugų teikėją parenka renginio organizatorius“.

pirkimo sutarties turiniui, jeigu numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 15 000 Eur. Iš siūlymo teisinio reglamentavimo nėra aišku, kurie reikalavimai pirkimo sutarties turiniui gali būti netaikomi, pavyzdžiui, ar pirkimo sutartyje gali būti nenustatomos sutarties šalių teisės ir pareigos (Viešųjų pirkimų įstatymo 87 straipsnio 1 dalies 1 punktas), arba perkamos prekės, paslaugos ar darbai, preliminarus ar tikslus jų kiekis (Viešųjų pirkimų įstatymo 87 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Manytina, kad galimybė netaikyti tam tikrų reikalavimų pirkimo sutarties turiniui gali būti taikoma selektyviai ir gali padidinti korupcijos pasireiškimo tikimybę. Siekdami teisinio reglamentavimo aiškumo, siūlome detaliau reglamentuoti, kurie reikalavimai pirkimo sutarties turiniui gali būti netaikomi ir svarstyti, ar numatoma 15 000 Eur riba, iki kada šie reikalavimai gali būti netaikomi, yra proporcinga galimai rizikai, susijusiai su galimybe sutarties šalims piktnaudžiauti dėl sutarties turinio sudarymo.

Pažymėtina, kad ši pastaba taip pat aktuali:

2.1.1. VPGSI projekto Nr. 22-1287 8 straipsnio 5 daliai ir 23 straipsnio 5 daliai;

2.1.2. KSPI projekto Nr. 22-1289 20 straipsniui ir 25 straipsnio 2 daliai.

3. Kitos pastabos ir pasiūlymai:

Kitų pastabų ir pasiūlymų neteikiame.

II. Dėl VPI projekto Nr. 22-1290

1. Kritinės antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai:

1.1. VPI projekto Nr. 22-1290 2 straipsniu siūloma Viešųjų pirkimų įstatymo 82¹ straipsnio 1 dalies 2 punktą papildyti nuostata, pagal kurią savivaldos lygmens viešųjų pirkimų centralizavime nedalyvautų *savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kuriose savivaldybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime.*

Pažymėtina, kad aiškinamajame rašte apie šį pakeitimą neužsiminama, todėl nėra žinomi projekto rengėjų motyvai. Tuo tarpu antikorupciniu požiūriu abejotina, ar tokio pakeitimo motyvais galėtų būti paneigiamas teigiamas viešųjų pirkimų centralizavimo antikorupcinis potencialas. Taip pat nėra aišku, kodėl iš viešųjų pirkimų centralizavimo sistemos siekiama eliminuoti būtent savivaldybės įmones, akcines bendroves ir uždariasias akcines bendroves, kuriose savivaldybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime.

Atsižvelgdami į pirmiau išdėstytą, manome, kad tokiu pakeitimu būtų nepagrįstai iškraipoma viešųjų pirkimų centralizavimo sistema ir sudaromos nevienodos veiklos sąlygos viešojo sektoriaus subjektams, todėl siūlome atsisakyti Viešųjų pirkimų įstatymo 82¹ straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimo, pagal kurį savivaldos lygmens viešųjų pirkimų centralizavime nedalyvautų savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kuriose savivaldybei (savivaldybėms) nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime.

1.1.1. Pažymėtina, kad ši pastaba aktuali ir KSPI projekto Nr. 22-1293 13 straipsniui.

2. Kitos antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai:

Kitų antikorupcinių pastabų ir pasiūlymų neteikiame.

3. Kitos pastabos ir pasiūlymai:

Kitų pastabų ir pasiūlymų neteikiame.

Atlikus antikorupcinį vertinimą darytina išvada, kad kai kurios teisės aktų projektų nuostatos yra mažinančios viešųjų pirkimų ir koncesijų suteikimo skaidrumą ir galinčios sudaryti sąlygas piktnaudžiauti.

Prašome per du mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbti informaciją apie tai, kaip atsižvelgta (planuojama atsižvelgti) į pateiktas pastabas ir pasiūlymus, arba, jeigu į antikorupcinio vertinimo išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta, nurodyti to priežastis ir motyvus, užpildant antikorupcinio vertinimo išvados įgyvendinimo pažymą¹¹ ir pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į ją.

Direktorius pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Andrius Andrejus Fominas, tel. 8 706 63 300, mob. tel. 8 634 05 935, el. p. andrius.fominas@stt.lt

¹¹ Prieiga internete: <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/0e8f85904cf811ec862fdcbc8b3e3e05>.